

Bijlage 1. Wat een gemeente doet

Takenpakket

Het takenpakket van de gemeente kent in grote lijnen de volgende gelaagdheid:

- Wettelijke verplichtingen - komen voort uit het feit dat wij een bedrijf/organisatie zijn.
- Wettelijke taken - medebewindstaken, komen voort uit het feit dat wij een overheidsorganisatie zijn.
- Toekomstgericht ontwikkelen - komt voort uit de noodzaak de continuïteit van organisatie te borgen.

Deze eerste drie lagen zien wij als de kerntaak van de gemeente, dat wat een gemeente moet doen.

Na de kerntaak is er ruimte voor eigen keuzes.

- Ambitie - autonomie, komt voort uit de wensen van de samenleving, het college en de raad.

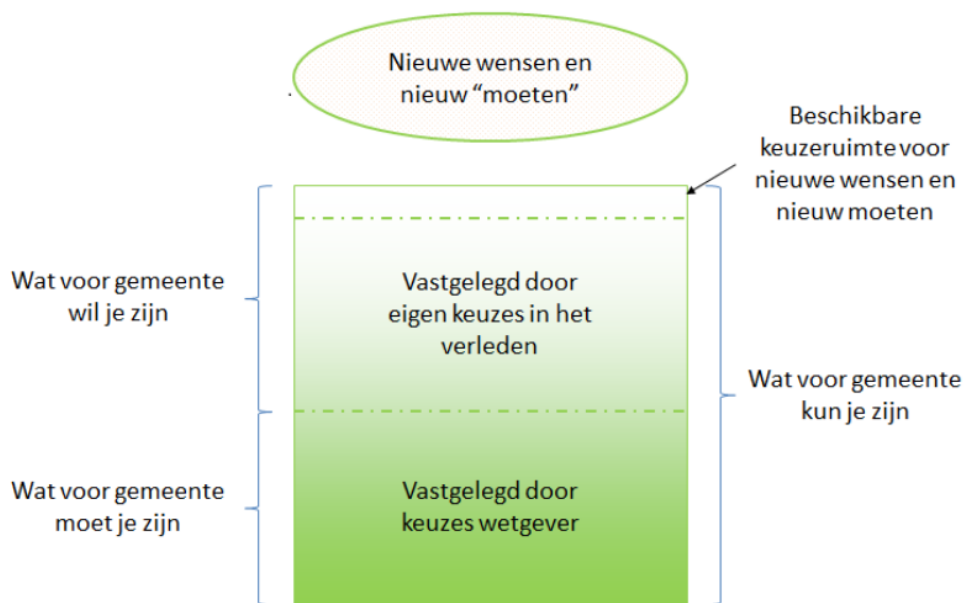
Voor nu komen daar nog bij:

- Basis op orde - het wegwerken van achterstallig onderhoud ook op het niveau van wettelijke plichten en wettelijke taken. Dat de basis niet op orde is werkt op twee manieren tegen. Regulier werk kan enerzijds minder efficiënt en goed worden uitgevoerd. Daardoor vraagt het meer capaciteit en doorlooptijd en staat de kwaliteit van het geleverde werk onder druk. Anderzijds vraagt het wegwerken van het achterstallig onderhoud extra inzet, tijd en geld. Tijd die daardoor niet beschikbaar is voor regulier werk.
- Corona - De corona-crisis en de daaruit voortvloeiend extra wettelijke taken leggen en legden een fors beslag op de gemeentelijke organisatie. De organisatieontwikkeling heeft hierdoor het afgelopen jaar nagenoeg stil gestaan. Ook geeft corona druk op de reguliere dienstverlening en het realiseren van de ambitie van college en raad.

Moeten, kunnen en willen

Deze manier van kijken naar onze gemeente sluit aan bij die vanuit de financiële kaders. Daarbij is dan de volgende gelaagdheid aan te brengen.

1. Wat voor gemeente moeten we zijn (wat zijn onze wettelijke plichten en wettelijke taken)?
2. Wat voor gemeente kunnen we zijn (wat is financieel haalbaar)?
3. Wat voor gemeente willen we zijn (ambitie: welke accenten willen we aanbrengen)?

Wat voor gemeente kunnen wij zijn?

Dit wordt in de basis vooral bepaald door de bestedingsruimte die je als gemeente hebt. Voor een groot deel bepaalt het Rijk deze. We krijgen 70% van onze inkomsten van het Rijk. Bijstellingen in de bijdrage van het Rijk hebben een forse invloed op onze bestedingsruimte. Daarnaast vormen de lokale heffingen en belastingen andere belangrijke inkomstenbronnen.

Wat voor gemeente moeten wij zijn?

Een deel van wat je als gemeente kunt zijn wordt ingevuld door wettelijke plichten en wettelijke taken (medebewind). Hierin zit, behoudens vorm en niveau van service (gemeentelijke aanvulling op datgene wat de minimale wettelijke eis is), weinig speelruimte.

Wat voor gemeente willen wij zijn?

De ruimte die resteert tussen wat je kunt zijn en wat je moet zijn kan autonoom worden ingevuld met wat voor gemeente je verder nog meer wilt zijn. De keuzes die wij maken in deze categorie bepalen de geur en kleur van onze gemeente. Hiermee kunnen we aansluiten op de wensen van onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke instellingen. Ook kunnen we ons hiermee onderscheiden van andere gemeenten en regio's.

In hoeverre deze ruimte ook vrij besteedbaar is hangt mede af van de keuzes die in het verleden zijn gemaakt. Investerings in bijvoorbeeld maatschappelijk vastgoed leggen voor 40 jaar beslag op een deel van de keuzeruimte in de begroting.

Toenemend takenpakket

We zien een nog steeds toenemende stroom van plichten, taken en wensen richting de gemeenten. Een aantal nieuwe en lopende ontwikkelingen zijn o.a.:

- Overdracht wegen, verdubbeling van de huidige omvang (wettelijk taak)
- Implementatie omgevingswet (wettelijke taak)
- Wet Kwaliteitsborging (wettelijke taak)
- Duurzaamheid (wettelijke taak en ambitie)
- Extra rol/taak voor de gemeente in de schuldhulpverlening (wettelijke taak)
- Nieuwe wet inburgering met regierol voor gemeenten bij inburgering (wettelijke taak)
- Beschermde wonen voor kwetsbare groepen, nieuwe taak per 2022 (wettelijke taak)

- Verantwoordelijkheid voor de inboedel bij ontruiming van woningen (wettelijke taak)
- Wet Openbare Overheid (wettelijke taak)
- Rechtmatigheid gemeenten (wettelijke plicht en wettelijke taak)
- Vergroten woningvoorraad (wettelijke taak en ambitie)